

Bygherrerapport

TAK 2136 – Hyldagerkvarteret

2023



1 Oversigtsfoto med placeringen af de to udgravede felter markeret med blå. Kroppedal Museum.

Kulturhistorisk rapport om en arkæologisk udgravning foretaget forud for udstykning af matrikel 8f Herstedvester og 6av Herstedvester.

Kroppedal Museum
Kroppedals Allé 3
2630 Taastrup
43 30 30 00
www.kroppedal.dk

© Kroppedal Museum 2023

Rapport udarbejdet af arkæolog og cand.mag.
Caroline Vedøe Fremming

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning.....	2
Udgravning og eventuel fredning.....	2
Hvad er en udgravning og hvorfor er den vigtig?.....	2
En seminarudgravning.....	3
Undersøgelsesmetode	4
Udgravningsfakta	6
Administrative data	6
Øvrige data	6
Forhistorisk tid omkring Hyldagerkvarteret.....	7
Topografi, terræn, undergrund mv.	8
Udgravnings resultater.....	9
Felt 1.....	9
Felt 2.....	10
Treskibede langhuse	11
K1	13
K2	14
K3	15
Fremtidigt arbejde på stedet	15
Bibliografi.....	16
Billeder	16

Sammenfatning

En arkæologisk udgravning i august 2023 af to mindre felter. Udgravningen blev indstillet og godkendt efter en arkæologisk forundersøgelse foretaget i januar 2023. Indstillet med forventning om at finde to til tre oldtidskonstruktioner. Ved den egentlige udgravning blev to konstruktioner fuldt afdækket, hvor en tredje konstruktion antages at fortsætte ud under feltgrænsen, men grundet aktive kabler og befærdeet grusvej, var det ikke muligt at udvide. Konstruktionerne dateres ud fra deres typologiske træk og bør derfor placeres fra yngre bronze- til germansk jernalder. Foruden de tre konstruktioner blev der fundet flere materialetagningsgruber og løst liggende stolpehuller. Fundmaterialet var sparsomt, men en smule keramik blev fundet i forbindelse med diverse anlæg. Det meste af keramikken kan typologisk dateres til jernalder, mens en mindre del dateres til bronzealderen.



2 Profil af anlæg 16, set fra øst. Foto: Studerende fra Københavns Universitet. Kroppedal Museum.

Udgravning og eventuel fredning

Hvad er en udgravning og hvorfor er den vigtig?

Ved en typisk arkæologisk udgravning er formålet at dokumentere fortidsminderne så omhyggeligt som overhovedet muligt. Undervejs i sådan en proces, vil arkæologerne i sagens natur ødelægge det de udgraver. Ødelæggelsen er nødvendig for, at arkæologerne kan dokumentere deres fund bedst muligt. Man kan kalde det en kontrolleret ødelæggelse. Modsat vil en ukontrolleret ødelæggelse være fx anlægs- eller anden form for jordarbejde. Her vil maskiner grave ned til bygherres ønskede dybde uden at opdage de fortidsminder, som måtte være undervejs. For at arkæologerne får den bedst mulige dækning og forståelse af Danmarks kulturhistorie sættes den kontrollerede ødelæggelse i værk for at undgå at fortidsminderne bliver ødelagt ved et uheld uden forudgående registrering. Når de først er gravet væk på vil det være for sent og vigtig viden kan derved gå tabt.

I særlige tilfælde laves der aftaler om at bevare fortidsminderne på stedet, altså at frede dem, og så må der hverken bygges eller foretages arkæologiske udgravninger. Dette sker kun ved ganske særlige fortidsminder.

Bygherre var dog indforstået med Kroppedal Museums arbejde og arkæologerne fik derfor tid til at afslutte deres arbejde. Fortidsminderne blev udgravet, og ingen blev fredet.



3 Vejleder og arkæolog cand.mag. Nikolaj Wiuff Kristensen fortæller studerende fra Københavns Universitet om, hvordan store anlæg tolkes og dokumenteres bedst muligt. Foto: Caroline V. Fremming. Kroppedal Museum.

En seminarudgravning

Den arkæologiske undersøgelse ved Hyldagerkvarteret blev gravet som en seminarudgravning i samarbejde med Københavns Universitet. Det vil sige at to hold af syv studerende fra bachelorstudiet i Forhistorisk Arkæologi på Københavns Universitet kom og var med i felten af to gange fem dages varighed som de udgravende kræfter. Som en del af uddannelsen til arkæolog ved Københavns Universitet skal de studerende efter et års studie lærer feltarbejdet at kende. Dette gør de ved at komme på en fire-ugers lang seminarudgravning. De studerende på denne udgravning havde tidligere været tre uger på seminarudgravning et andet sted, hvorfor hvert hold kun manglede en sidste uge. På en seminarudgravning skal de studerende stifte bekendtskab med, hvordan en feltarkæolog arbejder i dagligdagen. Metoder og arbejdsrutiner skal læres, således at de er klædt på til fremtidigt arbejde i branchen. Arbejdet udføres ulønnet, da det er en del af deres studie, og overvåges af en vejleder, som ofte er en ansat på det ansvarshavende museum for udgravningen. Denne bliver helt eller delvist lønnet af Københavns Universitet, de dage vedkommende fungerer som vejleder. Derudover vil der næsten altid være en eller flere arkæologer fra museet med til undersøgelsen, så den glider så effektivt som muligt.



4 Bygherres tegning med stiplede markering af det udpegede areal. Med hvidt er markeret den tidligere skolebygning og den eksisterende idrætshal. Skraveringen viser arealet kommunen ønskede vurderet af Kroppedal Museum.

Undersøgelsesmetode

Det af bygherre ønskede areal til arkæologisk undersøgelse målte 13.000 m², hvoraf kun 990 m² blev afkrømt i forundersøgelsen (Se Øvrige data på s. 6 for uddybende info). På den østlige del af det udpegede areal har der frem til 2013 ligget en skole, der i dag er revet ned og centralt på arealet ligger der i dag en idrætshal. Derudover er arealet i dag afgrænset af jernbanen, samt rondellerne (som bygherre ønsker at bevare), lige syd for arealet og Vridsløsestræde lige nord arealet. Kroppedal Museum vurderede, at den østlige del af arealet må forventes at være ødelagt (gamle ortofoto viser, at denne del af arealet har været asfalteret). Derfor udpegedes kun den centrale og vestlige del af det udpegede areal til arkæologisk forundersøgelse. Cirka 2.000 m² blev indstillet til videre udgravning efter endt forundersøgelse (Jensen, 2023).



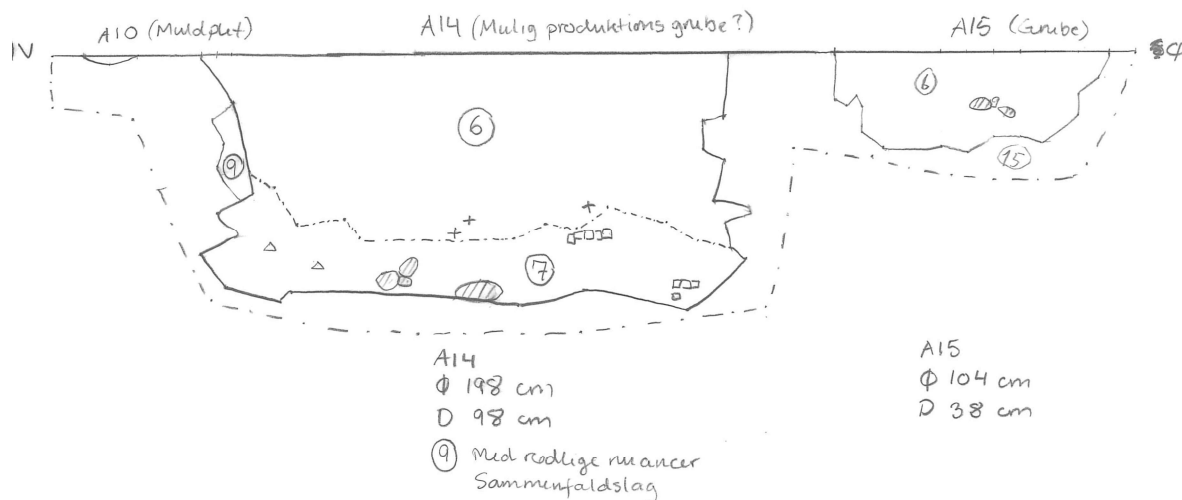
5 Oversigtsfoto af forskellige arkæologiske anlæg. Foto lånt fra TAK2033. Foto: Daniel Teilmann Olesen. Kroppedal Museum.

Ved arkæologiske udgravninger er det nødvendigt med en gravemaskine til at fjerne muldjorden, derefter graver arkæologerne primært med spade og skovl. Muldlaget fjernes, da det er uden egentlig arkæologisk interesse. Dette skyldes, at alt hvad der ligger i muldjorden i tidens løb er blevet rodet rundt af landmandens plov og derfor ikke længere ligger i sin rigtige kontekst, da genstande af ploven kan flyttes mange meter væk fra deres oprindelige plads. Når muldjorden er fjernet ses den lysere undergrund, hvor sporene efter oldtiden stadig ligger uforstyrrede hen. I undergrundsgrunden fremstår mørke plamager og pletter, hvor der i forhistorisk tid er blevet gravet huller af forskellige årsager. Disse huller er herefter blevet fyldt op med organisk materiale, trækulsholdigt jord eller sten og det er dem arkæologerne kalder anlæg. Anlæg af arkæologisk interesse vil vanligt blive opmålt med GPS, så man har dem digitaliseret i målbart dataformat.

6 Afrømning af muldjorden ved Arne Madsen med en 35 tons gravemaskine på bælter og påmonteret en to meter bred rabatskovl. Foto lånt fra TAK2092. Foto: Susan Pallesen. Kroppedal Museum.



Derefter vil arkæologerne grave halvdelen af et anlæg væk, således at der fremkommer et tværsnit af dette – en såkaldt profil som fx ses på billede 2. Det er i profilerne, at arkæologerne kan se, hvorvidt anlægget er menneskeskabt eller en naturlig fremkomst. De menneskeskabte anlæg vil derefter blive tegnet i målestokken 1:20. Nogle anlæg vil også blive fotograferet og taget jordprøver af. Dette gælder som regel kun anlæg, der indgår i huskonstruktioner eller anlæg med særlige egenskaber eller særligt gode bevaringsforhold fx brønde eller produktionsanlæg som fx keramikovne mm.



7 Profiltægning af anlæg 10, 14 og 15, set fra syd. Tegner: Studerende fra Københavns Universitet. Kroppedal Museum.

Hvis der bliver fundet grave, vil disse blive behandlet noget anderledes, da detaljegraden skal være større. Nogle gange hvis anlæg har været særligt fundgivne bliver det prioriteret at tømme disse anlæg, således at den tilbageværende halvdel bliver gravet bort, så arkæologerne kan få alle fund fra anlægget med hjem til museet.

Jordprøver er arkæologernes mulighed for at få foretaget naturvidenskabelige analyser af de arkæologiske anlæg. De bruges for det meste til at datere med og tager noget tid at få svar på. Det betyder, at arkæologer indtil da kun kan basere deres tolkninger på typologier, lavet af tidligere fund og konstruktioner, og indtil videre plejer de at holde nogenlunde stik. Derudover kan de også bruges til at fortælle noget om, hvad der er blevet spist på netop den undersøgte plads, da der en gang imellem findes bevarede korn og andre madrester i anlæg og på keramikstykker.



8 Arbejdsfoto af studerende fra Københavns Universitet i gang med at tegne en profil.
 Foto: Caroline V. Fremming.
 Kroppedal Museum.

Udgravningsfakta

Administrative data

Bygherre er Albertslund Kommune, repræsenteret af Nordland Arkitekter v. Simon Hou-Vangsaae Reseke. Den ansvarlige myndighed er Slots- og Kulturstyrelsen. Sagen er her registreret med journalnummer 23/05748.

Det ansvarlige museum er Kroppedal Museum, der opbevarer alle fund og sagsakter under journalnummer TAK2136.

Herstedvester sogn, Smørum herred, tidl. København amt.

Matrikel 8f Herstedvester og 6av Herstedvester.

Sb. nr. 020205-64.

Øvrige data



9 Materialepladsen markeret med gulstjerne på billede 10. Foto: Bo Jensen. Kroppedal Museum.

Forundersøgelsen foregik over to dage i januar. Vejret var bedre end forventet i januar, koldt og fugtigt, med nattefrost. Jorden var meget våd og dagslyset var dårligt. Undersøgelsen blev gennemført af museumsinspektør ph.d. Bo Jensen og Museumsinspektør cand.mag. Jonas Sigurdsson, der varetog opmålingen. Det ønskede areal fra kommunens side målte som nævnt tidligere cirka 13.000 m², men dele af det areal, der var indstillet til prøvegravning, viste sig utilgængeligt. Som det ses på billede 10, så har en stor del af matrikel 6av Herstedvester været asfalteret og/eller bebygget, og hele den nordøstlige del af matrikel 8f Herstedvester har været bebygget. Dertil kom at, der på det ubebyggede græsareal lige øst for den nord-sydgående grusvej er blevet anlagt en materialeplads (se billede 9), som gjorde arealet utilgængeligt. Kroppedal Museum formoder, at der ikke vil være bevaret arkæologi på disse arealer, hvorfor de udgik af museets for undersøgelse.

Den egentlige udgravning startede som planlagt mandag d. 7. august 2023 og varede til og med torsdag d. 17. august 2023. Udgravningen blev foretaget af feltleder arkæolog cand.mag. Caroline Vedøe Fremming med assistance fra arkæolog cand.mag. Viktor Palsted Biozev. Arkæolog cand.mag. Nikolaj Wiuff Kristensen var med under hele undersøgelsen i funktion som vejleder for de to hold studerende. Hvert hold bestod af seks-syv studerende og det første mødte fra d. 7/8 2023 – 11/08 2023 og det andet hold fra d. 14/08 2023 – 18/08 2023. Hvert hold fik et felt at undersøge.



10 Ortofoto fra 2005 af matrikel 8f og 6av Herstedvester. Her ses tydeligt den nu nedlagte skoles omfang. Den gule stjerne markerer materialepladsen, hvor den ligger i dag.

Mandag d. 7. august 2023 var stormen Hans gået i land i Danmark med vindstød af stormstyrke og kraftig regn, så vi forventede det værste, men heldigvis var regnen ikke nær så kraftig, som vi havde frygtet og de omkringliggende træer og krat gav læ for vinden, således at arbejdet kunne udføres alligevel. Tirsdag var regnen aftagende og i løbet af ugen aftog vinden også ganske langsomt. Onsdag – fredag bød på blæsende og overskyet vejr med byger. Vejret i den efterfølgende uge var varmt og solrigt med højthængende skyer.

Forhistorisk tid omkring Hyldagerkvarteret

Det udpegede areal ligger på kanten af Store Vejleå-dalen, hvor der er påvist aktivitet fra de fleste perioder af oldtiden. 200 meter syd for området udgravede daværende Københavns Amts Museumsråd i 1992 et større bopladsområde med 28 hustomter fra hhv. neolitikum, bronze- og jernalder kaldet Hyldager (020205-19, SØL 395).

Indenfor de sidste 10 år har Kroppedal Museum af flere omgange foretaget forundersøgelser på arealerne lige syd for det udpegede område. I 2014 konstaterede museet flere bopladskoncentrationer i Kongsholmparken. I 2015 undersøgte museet et areal, hvor der fremkom gruber, samt stolpehuller fra førromersk jernalder. I 2018 – 2019 foretog Kroppedal Museum en forundersøgelse af arealer vest og syd for det her berørte område, hvor der fremkom yderligere bopladsspor, der kan henføres til den bebyggelse, der blev erkendt i 1992.

To tidligere udgravninger på Hyldager Bakker, syd for jernbanen, afslørede bebyggelse fra neolitikum og jernalder. Her fremkom 5 toskibede og i alt 27 treskibede huse (TAK 395, TAK 1886). Disse huse ligger på samme vestvendte skråning som de, der er påvist i Hyldagerkvarteret. To undersøgelser i Kongsholmparken,

syd for Hyldager Bakker udgravningerne, afslørede spredte bebyggelsesspor, sandsynligvis dele af samme spredte oldtidsbebyggelse (TAK 1640, TAK 1682). Husene i Hyldagerkvarteret er altså den nordligste del af en bebyggelse, Kroppedal Museum allerede har udgravet store dele af. Prøvegravningen på Hyldager bakker berørte også arealet nord for jernbanen og vest for Store Vejleå. Her fandt museet næsten ingen spor af oldtidsaktiviteter. Arealet øst for åen, mellem Hyldagerkvarteret og Roskildevej er aldrig undersøgt, men forundersøgelsen i Hyldagerkvarteret afslørede spor af vådområder mod nord, så det er muligt, at disse afgrænser bebyggelsen.



11 Ortofoto med grøfter fra tidligere gravninger i nærområdet. Orange stjerner markerer de aktuelt udgravede felter. Kroppedal Museum.

Udgravningen i Hyldagerkvarteret vil således supplere de tidligere udgravninger i Kongsholmparken og på Hyldager Bakker. De tre områder må opfattes som dele af det samme landskabsrum.

Oldtidens bebyggelse i nærområdet er præget af spredte enkeltgårde, der flytter sig med cirka en generations mellemrum. I andre områder kan vi se flere faser: man har opført gårde, nedlagt dem og flyttet væk, og er senere kommet tilbage til den gode jord. I Hyldagerkvarteret ser billedet lidt anderledes ud: her er man tilsyneladende ikke vendt tilbage. Den kortvarige brug af dette marginale område kan altså belyse, hvornår der var mest ressourceknaphed, og hvornår oldtidens mennesker var mest villige til at udnytte nye ressourcer.

Derudover er der kendskab til to overpløjede gravhøje knap 400 meter syd for det berørte areal.

Topografi, terræn, undergrund mv.

Området er beliggende i den nordøstlige udkant af Hyldager Bakker, lige nordøst for Store Vejleå. Arealet er i dag afgrænset af jernbanen lige syd for, et mindre parkområde i form af rondellerne lige sydvest for arealet, samt Vridsløsestræde, der løber nordøst om området. Historiske kort viser, at arealet i 1800tallet var en ubebygget skråning sydvest for Vridsløselille Landsby. I det 20. århundrede blev der etableret en skole på matriklerne og det er antageligt i denne forbindelse, at området er blevet jævnet ud. Terrænet er i dag lavt og fladt og især på felt to var det tydeligt, at der var blevet lagt næsten en meter jord på. Arealet ligger i dag som et grønt område i tæt bebygget byzone og bliver brugt rekreativt af mange, ikke mindst af gæsterne til Toftegården, som ligger lige ved siden af.

Udgravnings resultater

Felt 1

På felt 1 blev der fundet 41 mulige anlæg, som efter snitning viste sig at være 22 stolpehuller, ni gruber og resten var enten recent eller udgik. Grube 16 blev snittet med gravemaskine.

Der blev konstateret et treskibet langhus, som typologisk kan svare til Linda Boyes hustype: Baldersbæk 3-fags hus (Boye, 2019). Dateringen på denne type hus er ifølge Boye 8. århundrede f.Kr. til 1. århundrede e.Kr. Det er dog muligt, at K1 skal dateres til bronzealderen, men da der ingen fund var i stolpehullerne, så vil det først være muligt at sige, når der er svar på de naturvidenskabelige prøver. Der blev eftersøgt stolper i forlængelse af begge ender af huset, men der blev ikke fundet flere. Det må derfor antages, at huset er fuldt afdækket eller at de sidste stolper har været i så dårlig stand, at de ikke længere er bevarede.

Anlæg 16 viste sig at være en lertagningsgrube, som højst sandsynligt er brugt til materialeudvinding ved fx konstruktionen af K1.

Grube

En grube er et større hul i jorden, som kan være brugt til mange forskellige ting - opbevaring, ovn, opgravning af råstof (især ler), affaldsbeholder osv.

Fælles for gruber er, at de tit er fyldt op med affald fra bopladsen. Derfor kan de hjælpe til med at sige noget om, hvad der er foregået netop dér - ud fra det affald, der er havnet i gruben.

Gruberne har nok haft en anden funktion end affaldsbeholder, før de er blevet fyldt op. Denne funktion er i mange tilfælde stadig en gåde. Gruberne kan være brugt flere gange og er almindelige på bopladser.



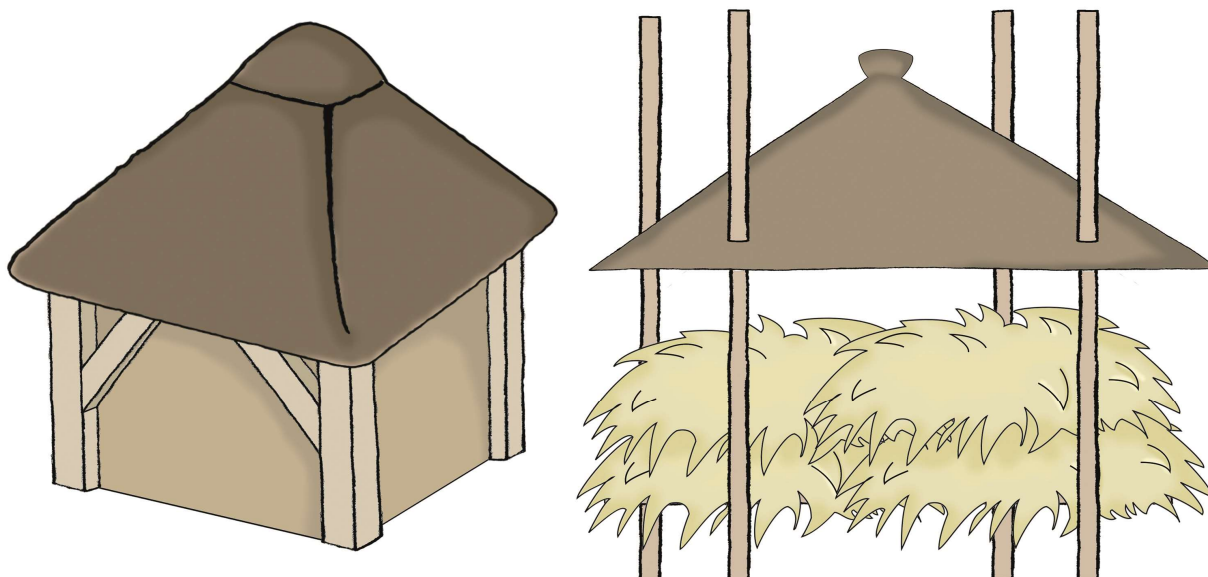
12 Profilbillede af anlæg 14, snit 1. Set fra sydvest. Fotograf: Studerende fra Københavns Universitet. Kroppedal Museum.

Felt 2

På felt 2 blev der fundet 38 mulige anlæg, som efter snitning viste sig at være 19 stolpehuller, tre gruber og resten var enten recent eller udgik. Grube 71 blev snittet med gravemaskine.

Der blev konstateret to treskibede langhuse (**Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.** og K3), som typologisk kan svare til Linda Boyes Høje-Taastrup gr. 4 huse. Dateringen på denne type hus er ifølge Boye 4. – 7. århundrede e.Kr (Boye, 2019). Der blev eftersøgt stolper i forlængelse af begge ender af begge huse, men der blev ikke fundet flere.

For K3 gælder det, at den østlige ende, hvis huset har været længere, fortsætter ud under befærdeet grusvej med aktivt fiberkabel løbende langs vejen. Det må derfor antages, at husene er fuldt afdækkede eller at de sidste stolper har været i så dårlig stand, at de ikke længere er bevarede. For K3 kan det ikke udelukkes, at denne ikke fortsætter ud under vejen. Hvis den ikke gør, så er her nok nærmere tale om et firstolpeanlæg.



13 Skitsetegninger af et muligt firstolpeanlæg (venstre) og en staklade (højre). Kroppedal Museum.

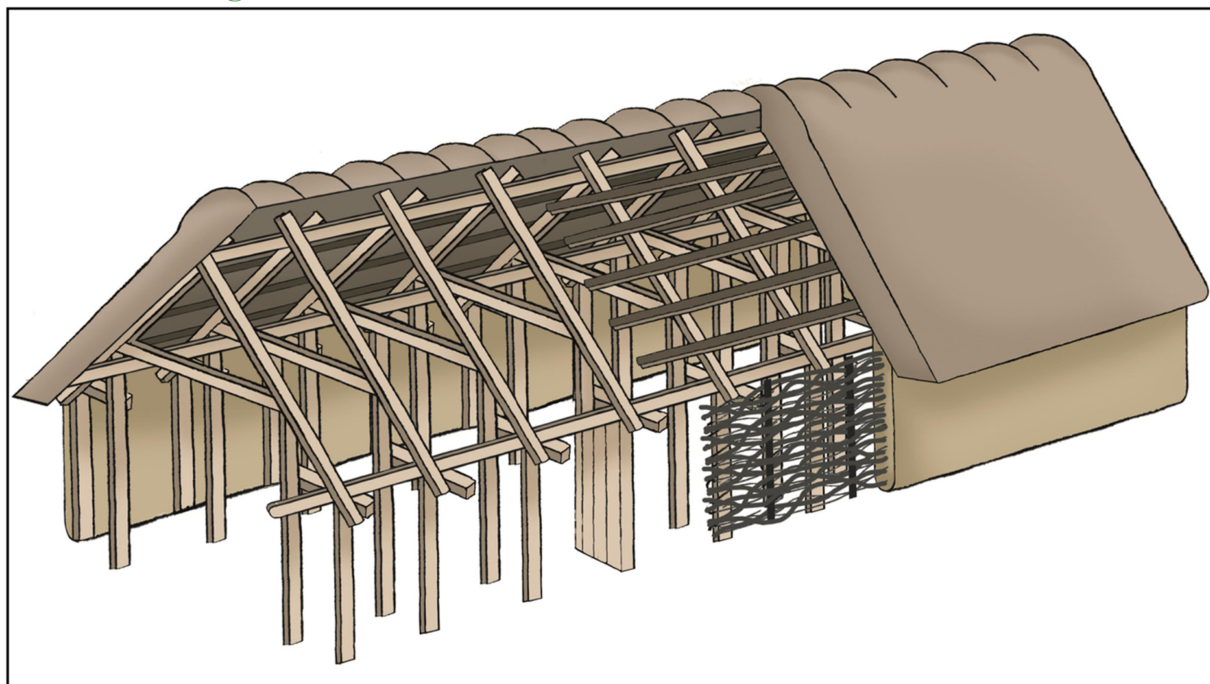
Anlæg 71 viste sig at være et grubekompleks med forskellige nedgravninger, heriblandt nogle naturskabte fx en rævegrav mm.

Langhus

Langhuset er det hus, hvor man har boet og haft sine dyr på stald. Det har fået sit navn, da husene er aflange, oftest 5-6 m brede. Det er forskelligt, hvor lange husene er. De fleste huse er mellem 15 og 25 m lange, men de kan være så lange som 40-50 m, selv om det hører til sjældenhederne. Der er også mindre bygninger, som har været brugt som fx arbejds- og opbevaringshus. Indgangene er i langhusenes lange vægge, og indrettes oftest med bolig i den ene ende (mod vest) og stald i den anden (mod øst).

På felt 2 fandtes også en kogestensgrube. Den forventes at være ældre end husene, da kogestensgruber i Kroppedal Museums ansvarsområde meget typisk er fra yngre bronzealder.

Treskibede langhuse



14 Skitsetegning af et treskibet langhus. Kroppedal Museum.

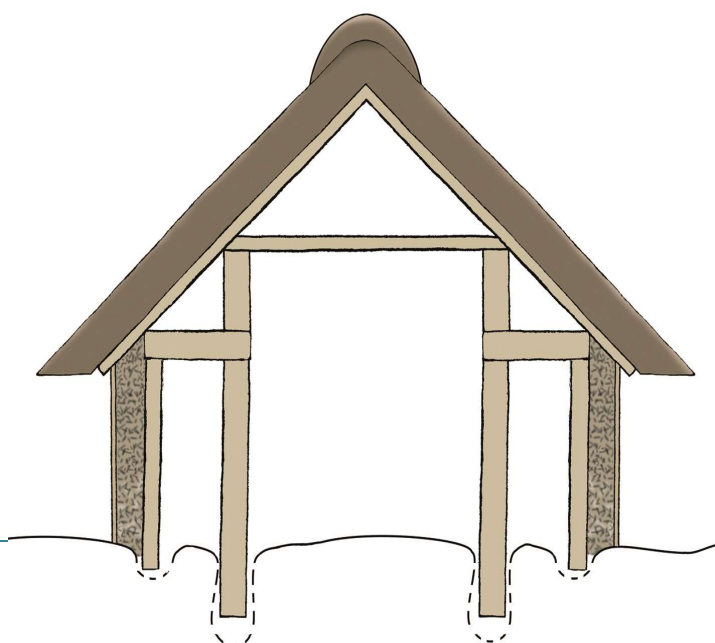
De treskibede langhuse får deres navn fra den tagbærende konstruktion, som danner grund for husenes opbygning. I denne type hus danner de tagbærende stolper to parallelle rækker i husets længdeakse. Stolperne har stået sætvis og formegentligt været forbundet med tværbjælker. Langhuset i sig selv kan koges ned til et hus, der er længere end det er bredt (Boye, 2019, s. 18).

De treskibede langhuse ses allerede i løbet af ældre bronzealder og helt frem til middelalderen. Da de ændre form og størrelse igennem tiden, har det været muligt at typeinddele dem ud fra de tagbærende stolpers placering.

De treskibede langhuse blev bygget til at holde. De hører til en tid, hvor samfundet har været mere eller mindre stationært og flere generationer boede samme sted i lange tider. Det skulle holde til vind og vejr i et vådt og køligt nordisk klima og både tag og vægge har derfor skullet være robuste. Husene har haft forskellige funktioner, men har formegentligt skulle danne bolig for en familie med flere generationer og ofte har huset rummet både mennesker og dyr for bedre at kunne holde varmen. I få tilfælde finder arkæologerne en gang i mellem huse med tydelige beboelsesspor i den ene ende og væg/bås inddelinger til stald i den

anden. I disse huse kan man ved meget velbevarede konstruktioner nogle gange tage jordprøver, hvori natrium/fosfor indholdet er højt ligesom, man finder i nutidens staldbygninger.

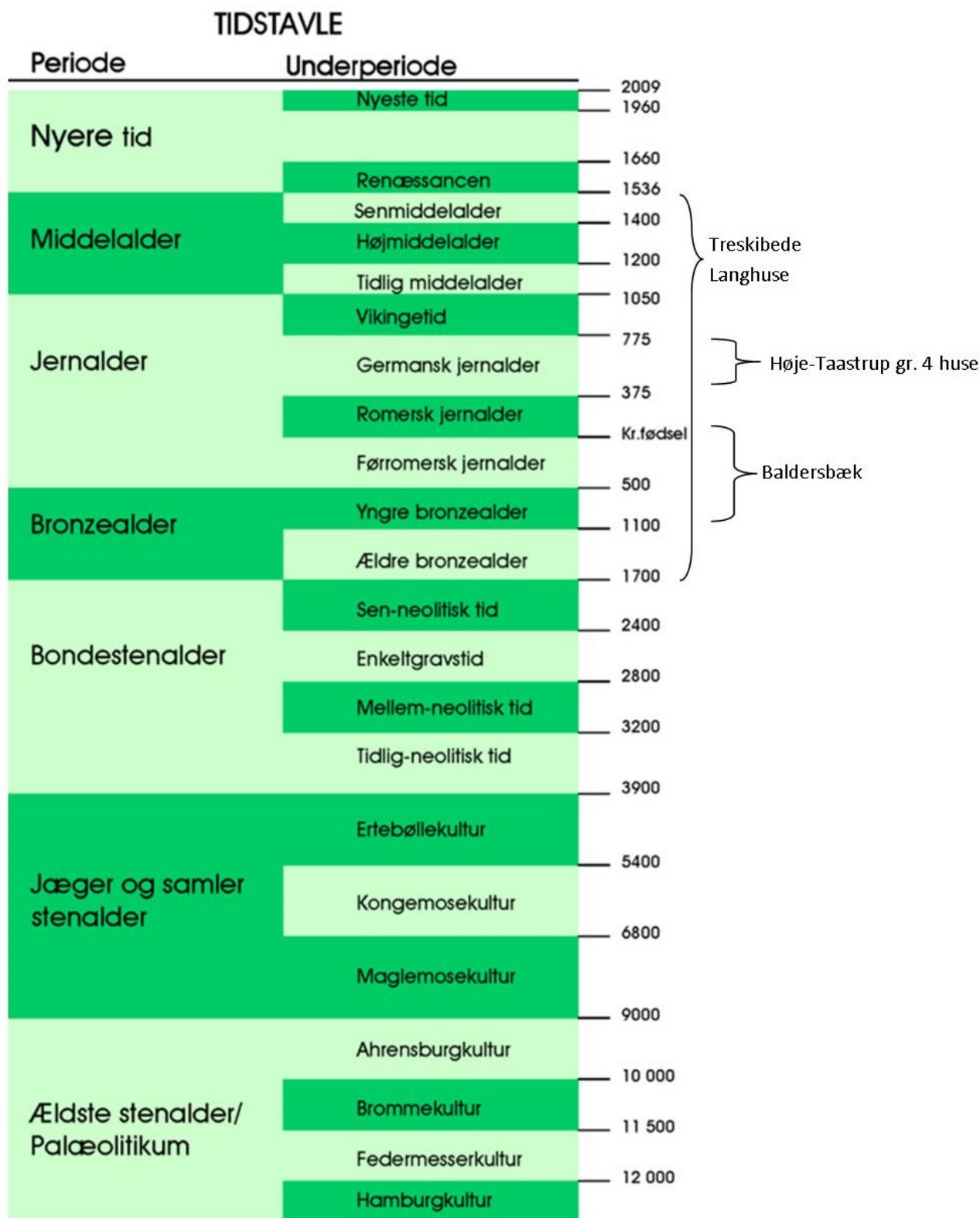
Når arkæologerne finder huskonstruktioner fra forhistorisk tid, så vil det næsten altid kun være de tagbærende stolper, man kan se aftegningerne af – i hvert fald på Sjælland. Dette skyldes, at disse stolper har været både større og dybere gravet end de omkringliggende vægstolper.



15 Skitsetegning af et tværsnit af et treskibet langhus. Kroppedal Museum.

De tagbærende stolper har, som navnet indikerer, skulle bære den tunge tagkonstruktion, hvor vægstolperne ”kun” skulle bære en lille del af tagets vægt, samt det fletværk, der udgjorde væggenes skelet og tætning.

På udgravningen ved Hyldagerkvarteret blev der fundet tre treskibede langhuse (K1-K3).



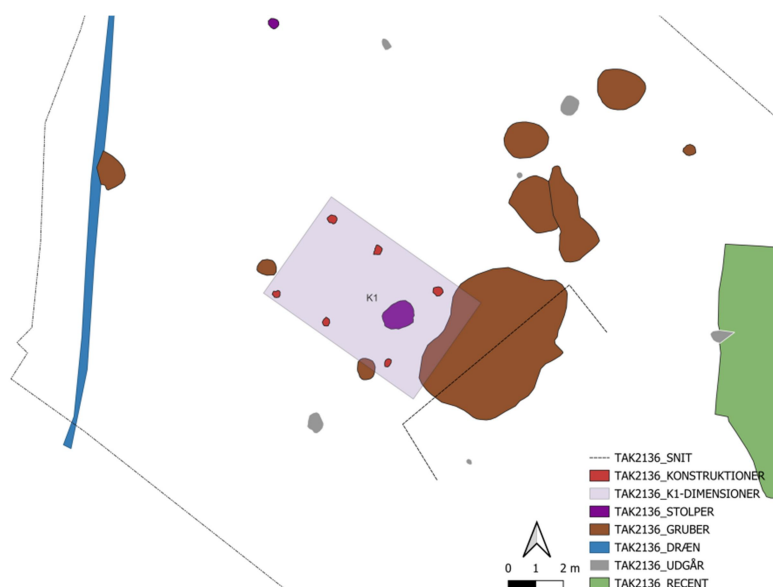
K1

Bygning, 3-skibet hus, Baldersbæk 3-fags hus bronzealder til ældre romersk jernalder (8. århundrede f.Kr. – 1. århundrede e.Kr.) (Boye, 2019)

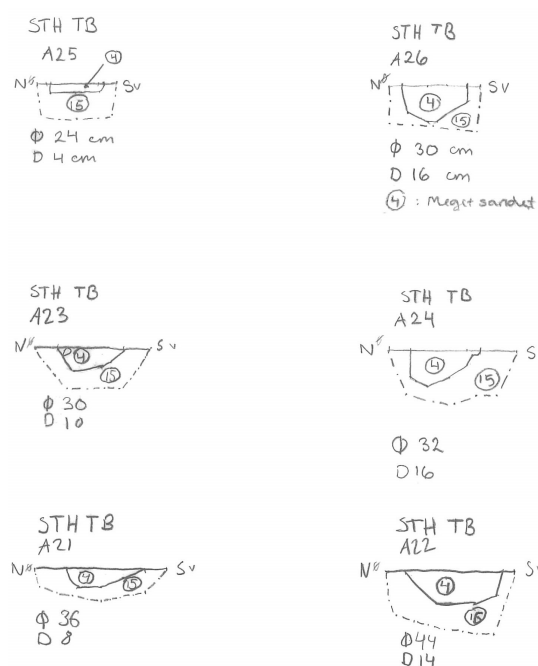
Treskibet langhus med tre sikre sæt. Huset formodes at være fuldt afdækket. Der er eftersøgt yderligere stolper både mod vest og mod øst uden resultat. Konstruktionen lå rent.

Der findes andre stolper i umiddelbar nærhed af K1, men ingen af disse synes sandsynlige at indgå i konstruktionen.

Anlæg 16 ligger i umiddelbar forlængelse af K1 mod øst, faktisk så tæt, at der kunne skjule sig stolpehuller i den, men ingen blev fundet. Anlæg 16 kunne være tilknyttet K1, som tilhørende materialetagningsgrube, men den er sandsynligvis ikke samtidig med huset, da det vil være uhensigtsmæssigt, at have så stort et hul, lige udenfor din hoveddør. Den bør nok dateres som værende yngre end K1, udelukkende baseret på muligheden for, at den i sin anlægelsesfase kunne have gravet nogle stolper væk.



16 Plan over K1. Kroppedal Museum.

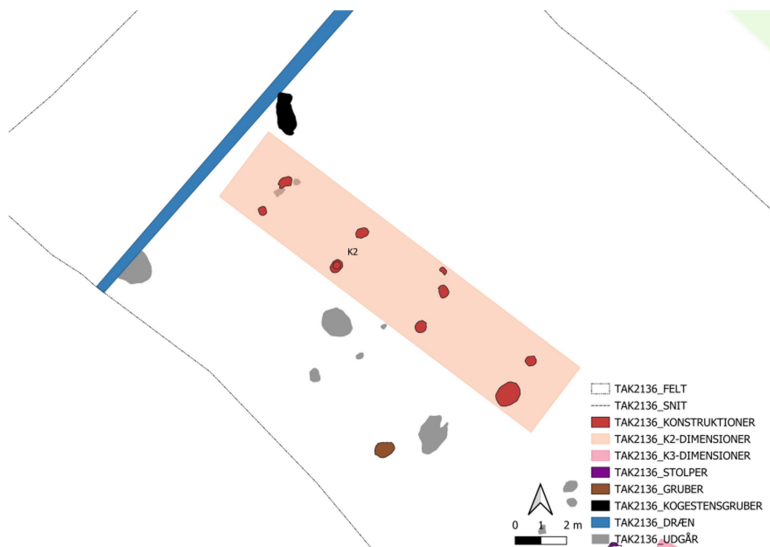
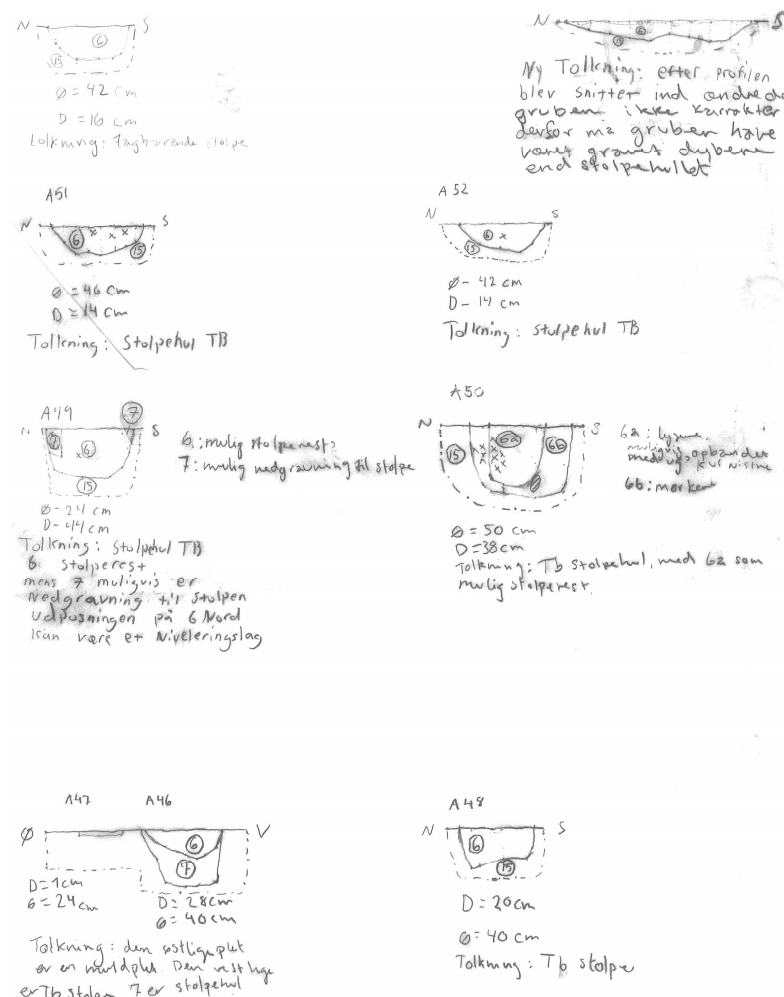


17 Profiltegning af K1. Tegnet i 1:20. Tegner: Studerende fra Københavns Universitet. Kroppedal Museum.

K2

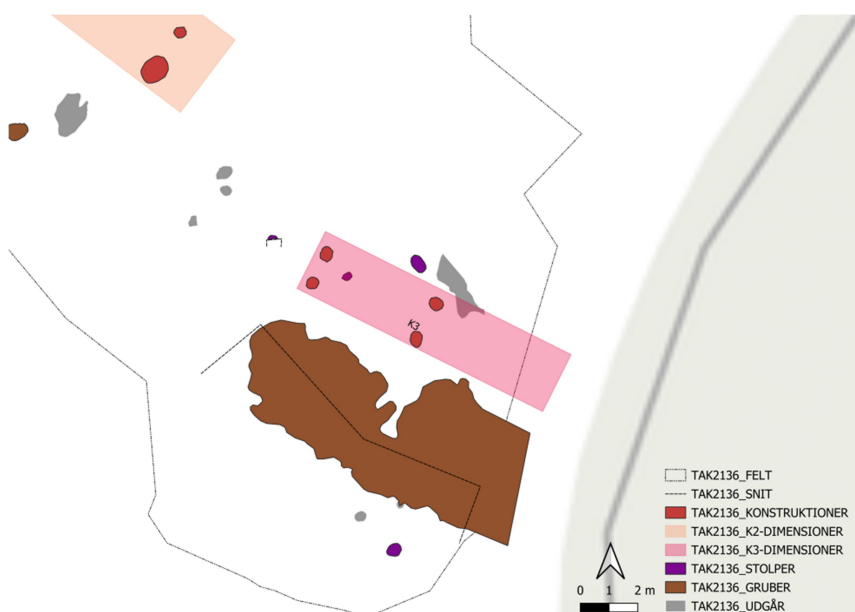
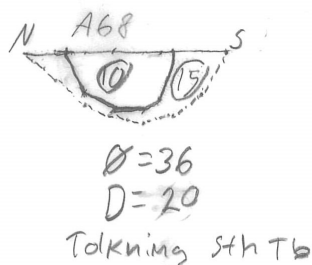
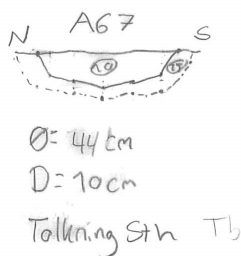
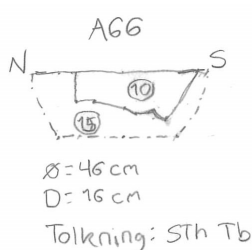
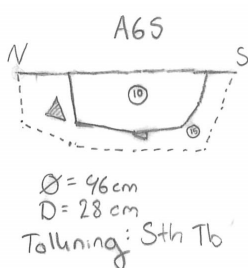
Bygning, 3-skibet hus, Høje-Taastrup gr. 4 huse, germansk jernalder (4. – 7. århundrede e.Kr.) (Boye, 2019).

Treskibet langhus med fire sikre sæt. Huset formodes at være fuldt afdækket. Der er eftersøgt yderligere stolper både mod vest og mod øst uden resultat. Konstruktionen lå rent og var sikker.

**18 Plan over K2. Kroppedal Museum.****19 Profiltegning af K2. Tegnet i 1:20. Tegner: Studerende fra Københavns Universitet. Kroppedal Museum.**

K3**Bygning, firstolpeanlæg, Bronze- – jernalder.**

Firstolpeanlæg med to sikre sæt. Huset formodes at være fuldt afdækket. Der er eftersøgt yderligere stolper både mod vest og mod øst uden resultat. Konstruktionen lå rent og var sikker. To stolper vest for konstruktionen (Anlæg 63 og 64) udgik efter snitning og den oprindelige tolkning som et treskibet hus blev korrigeret. Det kan dog ikke afvises, at der ikke har været flere stolpehuller. En videre udvidelse mod øst var ikke mulig grundet et aktivt fibernet-kabel og befærdet grusvej, det kan derfor ikke udelukkes, hvorvidt konstruktionen fortsætter mod øst.

**20 Plan over K3. Kroppedal Museum.****21 Profiltegning af K3. Tegnet i 1:20. Tegner: Studerende fra Københavns Universitet. Kroppedal Museum.****Fremtidigt arbejde på stedet**

Der er stadig store områder af det samlede areal opgivet fra bygherre, som ikke er undersøgt, men grundet matriklernes natur, samt nuværende og tidligere benyttelse sammenholdt med resultaterne fra de arkæologiske undersøgelser har Kroppedal Museum vurderet, at området kan frigives til bygherre.

Bibliografi

Boye, L. D. (2019). *Den typologiske udvikling af østsjællandske huse fra førromersk til germansk jernalder - et værktøj til udredning af bosættelsesmønstre, bebyggelsesudvikling og ressourceområder. PhD afhandling.* København: Saxo-instituttet.

Fremming, C. V. (2023). *TAK2136 Hyldagerkvarteret: Beretning om egentligt udgravning.* Kroppedal Museum.

Jensen, B. (2023). *TAK2136 Hyldagerkvarteret: Beretning om prøvegravning.* Kroppedal Museum.

Billeder

1 OVERSIGTSFOTO MED PLACERINGEN AF DE TO UDGRAVEDE FELTER MARKERET MED BLÅ. KROPPEDAL MUSEUM.....	0
2 PROFIL AF ANLÆG 16, SET FRA ØST. FOTO: STUDERENDE FRA KØBENHAVNS UNIVERSITET. KROPPEDAL MUSEUM.	2
3 VEJLEDER OG ARKÆOLOG CAND.MAG. NIKOLAJ WIUFF KRISTENSEN FORTÆLLER STUDERENDE FRA KØBENHAVNS UNIVERSITET OM, HVORDAN STORE ANLÆG TOLKES OG DOKUMENTERS BEDST MULIGT. FOTO: CAROLINE V. FREMMING. KROPPEDAL MUSEUM.	3
4 BYGHERRES TEGNING MED STIPLET MARKERING AF DET UDPEGEDE AREAL. MED HVIDT ER MARKERET DEN TIDLIGERE SKOLEBYGNING OG DEN EKSISTERENDE IDRÆTSHAL. SKRAVERINGEN VISER AREALET KOMMUNEN ØNSKEDE VURDERET AF KROPPEDAL MUSEUM.	3
5 OVERSIGTSFOTO AF FORSKELLIGE ARKÆOLOGISKE ANLÆG. FOTO LÅNT FRA TAK2033. FOTO: DANIEL TEILMANN OLESEN. KROPPEDAL MUSEUM.	4
6 AFRØMNING AF MULDJORDEN VED ARNE MADSEN MED EN 35 TONS GRAVEMASKINE PÅ BÆLTER OG PÅMONTERET EN TO METER BRED RABATSKOVL. FOTO LÅNT FRA TAK2092. FOTO: SUSAN PALLESEN. KROPPEDAL MUSEUM.....	4
7 PROFILTEGNING AF ANLÆG 10, 14 OG 15, SET FRA SYD. TEGNER: STUDERENDE FRA KØBENHAVNS UNIVERSITET. KROPPEDAL MUSEUM.....	5
8 ARBEJDSFOTO AF STUDERENDE FRA KØBENHAVNS UNIVERSITET I GANG MED AT TEGNE EN PROFIL. FOTO: CAROLINE V. FREMMING. KROPPEDAL MUSEUM.	5
9 MATERIALEPLADSEN MARKERET MED GULSTJERNE PÅ BILLEDE 10. FOTO: BO JENSEN. KROPPEDAL MUSEUM.	6
10 ORTOFOTO FRA 2005 AF MATRIKEL 8F OG 6AV HERSTEDVESTER. HER SES TYDELIGT DEN NU NEDLAGTE SKOLES OMFANG. DEN GULE STJERNE MARKERER MATERIALEPLADSEN, HVOR DEN LIGGER I DAG.....	7
11 ORTOFOTO MED GRØFTER FRA TIDLIGERE GRAVNINGER I NÆROMRÅDET. KROPPEDAL MUSEUM.	8
12 PROFILBILLEDE AF ANLÆG 14, SNIT 1. SET FRA SYDVEST. FOTOGRAF: STUDERENDE FRA KØBENHAVNS UNIVERSITET. KROPPEDAL MUSEUM.....	9
13 SKITSETEGNINGER AF ET MULIGT FIRSTOLPEANLÆG (VENSTRE) OG EN STAKLADE (HØJRE). KROPPEDAL MUSEUM.....	10
14 SKITSETEGNING AF ET TRESKIBET LANGHUS. KROPPEDAL MUSEUM.	11
15 SKITSETEGNING AF ET TVÆRSNIT AF ET TRESKIBET LANGHUS. KROPPEDAL MUSEUM.....	11
16 PLAN OVER K1. KROPPEDAL MUSEUM.	13
17 PROFILTEGNING AF K1. TEGNET I 1:20. TEGNER: STUDERENDE FRA KØBENHAVNS UNIVERSITET. KROPPEDAL MUSEUM.....	13
18 PLAN OVER K2. KROPPEDAL MUSEUM.	14
19 PROFILTEGNING AF K2. TEGNET I 1:20. TEGNER: STUDERENDE FRA KØBENHAVNS UNIVERSITET. KROPPEDAL MUSEUM.....	14
20 PLAN OVER K3. KROPPEDAL MUSEUM.	15
21 PROFILTEGNING AF K3. TEGNET I 1:20. TEGNER: STUDERENDE FRA KØBENHAVNS UNIVERSITET. KROPPEDAL MUSEUM.....	15